

3. Smokkel en spionage

Gedurende de oorlogsjaren krijgt Zeeuws-Vlaanderen te maken met een militair bestuur. Zo kan het leger makkelijker optreden tegen de smokkel van goederen en vee. Zaken die schaars zijn in België. En dat zijn er heel wat: paarden, koeien, olie, meel en boter; vrijwel alles.

Veel smokkelaars worden gesnapt. Ze zijn dan hun smokkelwaar kwijt, krijgen boetes en de overheid verbant ze zonder pardon uit Zeeuws-Vlaanderen. Eerst voor drie maanden en bij herhaling voor veel langer.

In Vlissingen zijn spionagediensten. Ze zetten netwerken op en onderhouden contacten met geheime agenten in België. Vaak doen ze een beroep op Belgische vluchtelingen. Deze vluchtelingen werken voor de Britten en de Fransen, maar ook voor de Duitsers.

Meer informatie over dit thema.....

[Zeeuwse Ankers - gevaarlijke handel](#)

[Zeeuwse Ankers - spionage](#)

[Zeeland tijdens de Eerste Wereldoorlog, Smokkelaars en spionage](#)

De leerlingen bekijken de [Prezi](#) presentatie. De vragen van de Kijkwijzer bronnen (docentenhandleiding pagina 4) kunnen daarbij gesteld worden.

Bij de lesideeën staan meer bronnen. Attendeer de leerlingen steeds op de bronnen bij het maken van de opdrachten.

Smokkelaars

Bronnen op Zeeuwse Ankers:

[Omroep Zeeland Doodendraad](#) (5,37 min.)

[Bladzijde uit het fotoalbum van uitgezette smokkelaars](#)

Vragen bij de bronnen:

Wat werd er gesmokkeld, waarom, door wie, waarmee, wat waren de gevaren, wat waren de straffen?

Opdrachten p.o.

Smokkelen, is dat te voorkomen? Maak op een vel papier twee rijen; 'nodig' en 'niet nodig'. In de rij 'nodig' noteer je alle smokkelwaar die tijdens WO I schaars was en waarvan je vindt dat het goed is dat het bij de mensen komt en in de andere rij schrijf je smokkelwaar waarvan je vindt dat het niet nodig is. Maak er een illustratie (tekening) van smokkelwaar bij.

Welke straffen werden er aan smokkelaars uitgedeeld? Waarom werden er spullen gesmokkeld die niet echt nodig waren? Welke maatregelen zou jij bedenken om het smokkelen van onnodige goederen tegen te gaan?

[Zeeuwse Ankers Gevaarlijke handel](#)

[Smokkelen VVV Zeeland video](#) Ook nu wordt er gesmokkeld. Wanneer noem je iets smokkelen? Wat wordt er nu gesmokkeld?

Opdrachten v.o. onderbouw

Daar waar grenzen zijn wordt gesmokkeld. Des te meer als dat grenzen tussen oorlogvoerenden of een neutraal en oorlogvoerend land zijn. Tussen Zeeuws-Vlaanderen en België ontstond tijdens de Eerste Wereldoorlog een uitgebreid smokkelverkeer. [Zeeuwse Ankers Gevaarlijke handel](#)

Hoofdvraag; Waardoor ontstond/ontstaat het smokkelen van producten of mensen en dieren en wat kon/kun je ertegen doen?

Deelvragen; Wie waren de oorlogvoerende en de neutrale landen, waar werd de doodendraad aangelegd (teken het in op een kaart), wat was de smokkelwaar, welke maatregelen werden er door de overheid genomen tegen het smokkelen, wat voor consequenties had de draad,bedenk zelf nog een deelvraag.

Verwerk de deelvragen in een spannend verhaal. Bedenk een persoon die zijn geld probeert te verdienen met smokkelen en vertel over zijn avonturen als smokkelaar. Plak een zelfgemaakte foto bij het verhaal. Of maak een 'fotoverhaal' met onderschriften.

Opdrachten v.o. bovenbouw

[Zeeuwse ankers Gevaarlijke handel](#)

[Kennislink Smokkelen door neutraal Nederland](#)

Lees de artikelen en onderzoek het smokkelen tijdens WO I in Zeeland.

Belicht het smokkelen van goederen en personen vanuit verschillende invalshoeken:

Individueel, politiek, economisch, sociaal.

Spionage

Opdrachten v.o. onder- en bovenbouw

Onderzoek spionage in neutraal Nederland/Zeeland. Waarom was er spionage in neutraal Nederland? Wie spioneerden er voor wie?

Lees het verhaal van de van spionage verdachte familie van Woringen in Domburg.

[Zeeuwse Ankers Spionage](#)

[Verdacht van spionage](#)